

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Vizuális kultúra

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Vizuális kultúra				A tantárgy kódja		HLM2306		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Rancz Mónika							
2.4. Tanulmányi év		II	2.5. Félév	3	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa		Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					70
3.8. A félév összóraszám					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Videoprojektor vagy okostábla
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumi szövegek elolvasása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A vizuális kultúra jelenségének bemutatása, aspektusainak és működésének megértése a kritikai gondolkodás és a kultúraelméletek tükrében
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A tananyag a magas kultúra és tömegkultúra, a szövegszerűség és vizualitás elhatárolásának problematikáján keresztül mutatja be az információs társadalomra jellemző tendenciákat - A tantárgy bevezeti a hallgatókat abba, hogy megértsék a kortárs kultúra és az információs társadalom sajátos aspektusait és működését

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. A vizuális kultúra jelentésének és területének behatárolása	Beszélgetéssel kombinált előadás	
2. A kultúra fogalmának hagyományos használata.	Beszélgetéssel kombinált előadás	
3. A kulturális modernitás fogalma. A képzés értelme	Beszélgetéssel kombinált előadás	
4. Modern és posztmodern kultúra. Magas és populáris kultúra	Beszélgetéssel kombinált előadás	
5. A képek sajátossága és a „képi fordulat” (iconic turn)	Beszélgetéssel kombinált előadás	
6. A képek antropológiája. A képek történetisége és szerepe a kulturális identitás kialakításában	Beszélgetéssel kombinált előadás	
7. A kép mint kulturális médium: emberkép.	Beszélgetéssel kombinált előadás	
8. Az emberi test reprezentációi a hagyományos képi kultúrában és az ellenkultúrában	Beszélgetéssel kombinált előadás	

9. A technikai képek osztályozása és működése	Beszélgetéssel kombinált előadás	
10. Az apparátusok világa és az információs társadalom összefüggései	Beszélgetéssel kombinált előadás	
11. A fotográfia jellemzői és szerepe a szociális gyakorlatban	Beszélgetéssel kombinált előadás	
12. Filmművészet és televíziós gyakorlatok	Beszélgetéssel kombinált előadás	
13. A digitális/virtuális valóság. A digitális képek és az internet szerepe a kultúrában	Beszélgetéssel kombinált előadás	
14. A kiberkultúra: pluralitás, töredékesség, virtualitás	Beszélgetéssel kombinált előadás	

Könyvészet

Barthes, Roland: *Világoskamra*. Európa, Budapest, 1985.

Belting, Hans: *Kép-Antropológia*. Képtudományi vázlatok. Kijarat, Bp. 2004.

Boehm, Gottfried: A nyelven túl? Megjegyzések a képek logikájához. In: *Uő. Paul Cézanne: Montagne Sainte-Victoire. Válogatott művészeti írások*. Kijarat, 2005. 156-166.

Márkus György: *Kultúra és modernitás*. T-Twins, Lukács Archívum, Bp. 1992.

Márkus György: A „kultúra” antinómiái. In: *Metafizika - mi végre?*, Osiris-Gond, Bp. 1998

Dreyfus, Hubert L.: *On the Internet*. Second edition. Routledge, London and New York, 2009

Flusser, Vilém: *A fotográfia filozófiája*. <http://www.artpool.hu/Flusser/Fotografia/eloszo.html>

Hartai László–Muhi Klára: *Mozgóképkultúra és médiaismeret*. Korona, 2002.

Hornyik Sándor: A Kép Odüsszeiája. A "vizuális kultúra" tudományelmélete és politikája. <http://apertura.hu/2010/tel/hornyik>

Klaniczay Gábor: Elgyötört test és megtépett ruha. Két kultúrtörténeti adalék a performance művészetéhez. In: *A performance-művészet*. Artpool–Balassi–Tartóshullám. Budapest, 2001. 145–183.

Manovich, Lev: Digitális valóság. In: *Buldózer. Médiaelméleti antológia*. Media Research Alapítvány. 1997. 147-152.

Mitchell, Thomas: Mi a kép? In: *Kép–fenomén–valóság*. Kijarat, Bp. 1997. 338-369.

Mirzoeff, Nicholas: *Mi a vizuális kultúra?* Ford. Horányi Attila. = Ex symposion. 32-33. 2000. 27-32.

Peternák Miklós: *Új képfajtákról*. Balassi, Budapest, 1993

Ropolyi László: *Az internet természete*. Typotex, Bp. 2006

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi tevékenység megbeszélése és leosztása		
2. A képi reprezentáció kérdései	Szövegértelmezés és beszélgetés	
3. Szöveg és kép, fogalom és látás	Szövegértelmezés és beszélgetés	
4. A vizuális tapasztalat sajátos gyakorlatai	Szövegértelmezés és beszélgetés	
5. Új képfajták: fotográfia, film, videó, digitális képfeldolgozás	Szövegértelmezés és beszélgetés	
6. Hagományos és újabb médiumok a művészetben	Szövegértelmezés és beszélgetés	
7. A fényképezés mint társadalmi gyakorlat	Szövegértelmezés és beszélgetés	
8. A televízió jelenléte az emberek életében	Szövegértelmezés és beszélgetés	
9. Globális áomvilág. A reklám retorikája.	Szövegértelmezés és beszélgetés	
10. Hogyan formálja át az internethasználat a szociális kapcsolatokat	Szövegértelmezés és beszélgetés	
11. Szociális plasztika: divat, reklám, televíziós műsorok	Szövegértelmezés és beszélgetés	
12. Valóság és virtualitás a kibertérben	Szövegértelmezés és beszélgetés	
13. Klasszikus és populáris kultúra kereszteződései (televíziós adaptációk, wikipédia stb)	Szövegértelmezés és beszélgetés	
14. A szemináriumi tevékenység kiértékelése és a féléves dolgozatok megbeszélése		

Könyvészet

Almási Miklós: A mozaik tudat posztmodern víziói. In: *Kép-képiség*. Athenaeum. 1993. I./4. 243-252.

Barthes, Roland: A kép retorikája. *Filmkultúra*. 1990/5.

Belting, Hans: A modernség és a jelen a posthistoire-ban. In: Uő. *A művészettörténet vége*. Atlantisz, Bp. 2006. 251-274.

Boehm, Gottfried: A nyelven túl? Megjegyzések a képek logikájához. In: Uő. *Paul Cézanne: Montagne Sainte-Victoire. Válogatott művészeti írások*. Kijárat, 2005. 156-166.

Dăncu, Vasile Sebastian: *Comunicare simbolică*. Arhitectura discursului publicitar. Dacia, Cluj-Napoca, 2003

Eifert Anna: A kép az eltűnés esztétikájában. Interaktív Environment mint kinezetetikai tapasztalati tér. In: *Kép-fenomen- valóság*. Kijárat, Bp. 1997. 381-396.

Featherstone–Hepworth–Turner: *A test. Társadalmi fejlődés és kulturális teória*. József Attila Könyvtár, 1997. 7–51; 70–107.

Flusser, Vilém: A technikai képek mindensége felé. <http://www.artpool.hu/Flusser/Univerzum/00.html>

Hansen, Mark B. N.: *New Philosophy for New Media*. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England. 2004

Hartai László–Muhi Klára: *Mozgóképkultúra és médiaismeret*. Korona, 2002.

Horkheimer–Adorno: A kultúripar. A felvilágosodás mint a tömegek becsapása.

http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/adornohorkheimer_kulturipar.htm

Konersmann, Ralf: A látás és a fogalom világa. In: Uő: *A szellem színjátéka*. Kijárat, Bp. 2003. 118-137.

Peternák Miklós: *Új képfajtákról*. Balassi, Budapest, 1993

Sontag, Susan: A fényképezésről. Európa, Budapest, 1999.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy elsajátítása segítséget biztosít a hallgatóknak a vizuális környezethez és a kultúra specifikus jelenségeihez kapcsolódó elemzések, tanulmányok elkészítéséhez
- Szakmai és kulturális fórumokon való részvétel

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Egy előadáshoz vagy szemináriumi tematikához kapcsolódó dolgozat elkészítése	Kollokvium	30%
	A könyvészeti anyag ismerete és kreatív felhasználása a bemutatott dolgozatban, sajátos és következetes nézőpont érvényesítése az elemzésben	Kollokvium	30%
10.5 Szeminárium / Labor	szemináriumi referátumok vagy részdolgozatok bemutatása	Folyamatos felmérés	20%
	hozzászólás a felvetett témákhoz	Folyamatos felmérés	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Az előadásokon és szemináriumokon való 70%-os részvétel • A vitákban, szövegértelmezésekben való aktív részvétel			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja
--	--

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

								
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Kitöltés időpontja:
2025. szeptember 14.

Előadás felelőse:
Dr. Gregus Zoltán

Szeminárium felelőse:
Dr. Rancz Mónika

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. szeptember 29.

Intézetigazgató:
Dr. Nagy Róbert docens